

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Lukiokoulutuksella on omia erityispiirteitä ja tavoitteita. Lukion merkitystä väylänä korkea-asteen opintoihin tulee vahvistaa. Lukio-opiskelu edellyttää opiskelijalta riittäviä kognitiivisia taitoja, itseohjautuvuutta, oman toiminnan johtamista ja suunnittelukykyä. Lukio-opiskelijoilla tulee olla riittävät opilliset valmiudet, edellytykset ja motivaatio suorittaa lukio-opinnot. Perusopetuksessa oppilaille ja heidän huoltajilleen tulee selkeästi ilmaista lukiokoulutuksen vaatimustaso ja opiskeluedellytykset. Mikäli tukea suunnataan esityksen mukaisesti, oppilaitosten henkilöresurssi kohdentuu kaikkien heikoimmille opiskelijoille muiden tukea tarvitsevien jäädessä vähemmälle. Myös lukio-opiskelijoiden kohdalla ennakoivat tukitoimet ovat tärkeitä estämään ongelmien kasautumista ja voimistumista. Erityisesti opiskelustrategioiden opettaminen on tärkeää useimmille opiskelijoille, ja edistää opintojen edistymistä.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

Perusopetuslainsäädännön tuen uudistuksen tavoitteena on mm. vähentää hallinnollista taakkaa. Nyt lukiolain esitykseen kirjattu hallintopäätös on ratkaisu toiseen suuntaan kuin perusopetuslain esityksessä. Koulutusjärjestelmän näkökulmasta olisi toivottavaa, että varhaiskasvatuksesta aina toisen asteen koulutukseen sisältyisi samanlaisia toimintaperiaatteita. Tämä auttaisi opetuksen järjestäjää, mutta ennen kaikkea palvelisi lapsia, oppilaita, opiskelijoita ja heidän huoltajiaan. Esityksessä on maininta hallintopäätöksen mahdollisesta laatimisesta jopa ennen opintojen alkamista. Millä perusteella hallintopäätös voidaan tehdä ilman näyttöä lukio-opintojen edistymisestä? Hypätäänkö tällä menettelyllä ohi lukion käyttövalikoimassa olevien yleisten tukitoimien? Voiko hallintopäätöksellä mahdollistettu opiskelun tuki yksittäiselle opiskelijalle vähentää hänen omatoimisuuttaan ja motivaatiotaan itsenäiseen työskentelyyn ja yrittämiseen, kun voi laskea oppilaitoksesta saatavan säännöllisen ja vahvan tuen varaan? Siirretäänkö ehdotetulla lailla opiskeluun ja opintojen edistymiseen liittyviä ongelmia edelleen toiselle asteelle ja sieltä mahdollisesti yliopisto-opintoihin? Mikäli hallintopäätös tuesta toteutuisi, millä perusteella tuen tarvetta arvioidaan ja miten se osoitetaan kirjallisesti hallintopäätöksen pohjaksi?

Hallituksen esityksessä nostetaan esiin opiskelijan osallisuus ja aktiivinen rooli erityisopetuksen aloittamisessa. Näin tämän kuuluu ollakin, opiskelijalle tehty vastentahtoinen hallintopäätös ei edistä opiskelijan tilannetta.

Mikäli erityisopettaja opettaisi kokonaisia oppiaineita, millä tavalla taataan opiskelijan oikeus opetukseen, jossa opettajalla on aineenhallinta? Aineenopettajan ja erityisopettajan koulutukset eroavat toisistaan ja näin ollen näillä opettajaryhmillä on omat vahvuutensa ja osaamisalueensa. Aineenopettajan ja erityisopettajan antaman tuen tulee olla rinnakkaista ja toisiaan täydentävää. Opettajien välisessä yhteistyössä erityisopettajan aineenopettajille antama konsultatiivinen tuki on erityisen tärkeää lukiokoulutuksessa. Mikäli erityisopettajan tulee opettaa kokonaisia oppiaineita, erityisopettajan koulutussisältöjä tulee muuttaa mm. oppiaineiden aineenhallinnan ja arvioinnin osalta. Lukiossa opettavien opettajien kelpoisuudet tulee määritellä tarkasti sekä tukiopetusta ja erityisopetusta antavat opettajat ja työtehtävät.

Koulutuksen järjestäjän lisääntyvät velvoitteet edellyttävät pitkäjänteistä ja pysyvää rahoitusta, jonka avulla taataan erityisopetus ja riittävä oppimisen tuki kaikille opiskelijoille. Opiskelijoiden saama tuki ei voi riippua asuinkunnasta.

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

-

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

-

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

-

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

7. Muut kommentit

Valmistelutyölle on varattava riittävä aika ja työskentelyssä kuultava myös koulutuksen järjestäjiä (opettajat, rehtorit, hallinto).

Huhtala Taina
Kotkan kaupunki/Opetustoimi, hallinto